

пропозицію і договір укладено не буде. Сторони мають змогу прямо застерегти у договорі, які умови вони віднесли до істотних, щоб уникнути в подальшому суперечок при виконанні договору. Таким чином, ця група істотних умов важлива тим, що законодавець надає змогу учасникам цивільних правовідносин укладати договори з урахуванням їх індивідуальних особливостей [2, с. 66].

Отже, детальний аналіз істотних умов цивільно-правового договору має важливе науково-практичне значення, оскільки відсутність у законодавстві деяких положень перешкоджає можливості належного захисту прав сторін.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 09.05.2026 р.).
2. Олюха В. Г. Цивільно-правовий договір: поняття, функції та система: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. К., 2003. 189 с.
3. Цивільне право України: Підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. К.: Істина, 2003. 773 с.
4. Цивільний кодекс України. Коментар / За ред. Є. О. Харитонova, О. М. Калітенко. Одеса: Юрид. літ-ра, 2003. 1079 с.

НОЧОВНА Катерина Антонівна,

здобувач вищої освіти курсу навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ

Науковий керівник:

ШАПОВАЛ Леся Іванівна,

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри цивільного права та процесу
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОШИРЕННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

В умовах воєнного стану інформаційний простір набуває особливого значення, оскільки відомості стають не лише засобом комунікації, а й інструментом впливу на суспільство та національну безпеку. Поширення неправдивої інформації у цей період може мати вкрай негативні наслідки – від дестабілізації суспільства до прямого сприяння ворогу [7].

Недостовірними відомостями вважаються дані, які не відповідають дійсності або подані у викривленому вигляді та здатні ввести в оману громадян [3]. У період війни особливо небезпечними є фейки про перебіг бойових дій, неправдиві звістки про втрати серед військових і цивільних, дезінформація щодо діяльності органів

державної влади, а також поширення панічних чуток про загрози. Такі дії можуть викликати страх і невпевненість серед населення, підривати довіру до офіційних джерел та створювати сприятливі умови для інформаційних операцій ворога [7].

Правове регулювання відповідальності за поширення неправдивої інформації в Україні здійснюється на підставі низки нормативно-правових актів. Зокрема, важливу роль відіграє Кримінальний кодекс України, який передбачає відповідальність за дії, що шкодять обороноздатності держави або сприяють агресору [4]. Також застосовується Кодекс України про адміністративні правопорушення, який регулює менш суспільно небезпечні порушення [5]. Окрім того, значення мають Закон України «Про інформацію» [3] та Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [2], які визначають загальні засади інформаційної діяльності та можливі обмеження прав у час війни.

Кримінальна відповідальність є найбільш суворою формою реагування держави на розповсюдження недостовірної інформації. Вона настає у випадках, коли такі дії завдають шкоди обороноздатності країни, сприяють діяльності ворога або викликають масову паніку. Наприклад, законодавством передбачено відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про переміщення чи розташування Збройних Сил України, а також за виправдовування чи заперечення збройної агресії. Покарання за такі правопорушення може включати штрафи, обмеження свободи або позбавлення волі на визначений строк [4].

Поряд із кримінальною відповідальністю існує адміністративна відповідальність, яка застосовується до осіб, що поширюють недостовірну інформацію без настання тяжких наслідків. Це може бути, наприклад, розповсюдження чуток або порушення встановлених правил інформаційного режиму. У таких випадках закон передбачає накладення штрафів або інших адміністративних стягнень [5].

Не менш важливою є і цивільно-правова відповідальність. Особа, яка поширила недостовірну інформацію, може бути зобов'язана спростувати її та відшкодувати завдану моральну шкоду. Це особливо актуально у випадках, коли неправдиві відомості стосуються честі, гідності або ділової репутації конкретних осіб [6].

Особливу функцію у поширенні інформації сьогодні відіграють соціальні мережі. Вони значно прискорюють обіг інформації, але водночас сприяють швидкому розповсюдженню фейків. Важливо розуміти, що відповідальність може наставати не лише за створення, а й за поширення недостовірної інформації, зокрема шляхом репостів або пересилання повідомлень.

Водночас слід враховувати баланс між свободою слова та необхідністю забезпечення безпеки держави. Свобода вираження поглядів є фундаментальним правом людини, проте під час війни вона може бути обмежена в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності та громадського порядку. Такі обмеження спрямовані на захист суспільства від небезпечних інформаційних впливів [7].

Практичні наслідки поширення неправдивої інформації під час війни можуть бути надзвичайно серйозними. Це і паніка серед населення, і ускладнення роботи військових, і підрив довіри до державних інституцій. У найгірших випадках такі дії можуть прямо або опосередковано допомагати ворогу в досягненні його цілей.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
3. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Братах Л. Інформаційна безпека України в умовах дезінформаційного впливу: загрози, виклики, механізми реагування. Вісник *Прикарпатського університету*. 2025. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/582>

ПАВЛІЧЕНКО Владислава Іванівна,

здобувач вищої освіти

інституту права та безпеки

Одеський державний університет

внутрішніх справ,

м. Одеса

Науковий керівник:

ЦЕРКОВНА Олена Володимирівна,

кандидат юридичних наук, доцент

професор кафедри цивільно-правових дисциплін

Одеський державний університет

внутрішніх справ,

м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Становлення правової держави в Україні передбачає забезпечення стабільності цивільно-правових відносин, серед яких спадкове право займає важливе місце. Спадкування – один із ключових механізмів передачі майнових прав, що має глибоке соціальне, правове та моральне значення. В умовах воєнного стану, запровадженого в Україні у зв'язку з широкомасштабною збройною агресією РФ, функціонування цього інституту зазнало значних змін і викликів.

Розвиток спадкових відносин в Україні обумовлений введенням в країні правового режиму воєнного стану з 24 лютого 2022 року. Питання упорядкування спадкових відносин, які мають безпосереднє відношення до проблематики власності,